

Kampen för de mänskliga

Människorättskampen Fahim Hakim på Sverigebesök

Mänskliga rättigheter i Afghanistan, det ser fint ut på papperet men hur står det egentligen till med innebörden av begreppet i verkligheten? I en intervju med Fahim Hakim, biträdande chef för Afghanistans oberoende kommission för mänskliga rättigheter, ges här en inblick i kampen för ett rättvisst och fredligt afghanskt samhälle där man respekterar de mänskliga rättigheterna.

TEXT: RAMIA EBRAHIMZADA

Afghan Independent Human Rights Commission, AIHRC, bildades den 5 december 2001 i samband med Bonnkonferensen i syfte att bevaka och skydda de mänskliga rättigheterna i Afghanistan. Kommissionen består av ett antal mindre grupper som var och en verkar inom en viss ämneskategori, exempelvis kvinnors situation, utbildning eller Afghanistans rättsväsende. En stor del av verksamheten går ut på att bedriva informationskampanjer som i första hand vänder sig till civilbefolkningen i syfte att öka deras kunskap om och innebörden av mänskliga rättigheter. AIHRC har också ett nära samarbete med

Fahim Hakim.

▶ AIHRC

Afghanistan Independent Human Rights Commission, AIHRC, tillkom som en följd av Bonnavalet om Afghanistans framtid år 2001. Kommissionen etablerades i juni 2002. I uppdraget ingår att övervaka och utreda frågor kring mänskliga rättigheter men också att skydda människor från människorättsliga övergrepp samt medvetandegöra begreppet mänskliga rättigheter i Afghanistan.

KLAS BJURSTRÖM

“Utbildning är en viktig förutsättning för

internationella människorättsorganisationer för att kunna ta fram olika strategier för sitt fortsatta arbete. För närvarande står det internationella samfundet för finansieringen av kommissionens verksamhet som en del i deras långsiktiga plan för landets återuppbyggnad.

Analfabetism

Genom att ha en regelbunden dialog med regeringsrepresentanter och organisationer försöker man uppnå samförstånd och hitta riktlinjer för hur man ska kunna öka tillämpningen av mänskliga rättigheter i övriga delar av samhället. Ett problem som försvårar arbetet är den utbredda analfabetismen bland lokalbefolkningen – en konsekvens av krig och oroligheter de senaste tre decennierna. Utbildning är en viktig förutsättning för individens självständiga tänkande och en möjlighet att själv kunna ta till sig information om bland annat mänskliga rättigheter. Som ett exempel nämner Hakim den undersökning bland kvinnor som gjordes i samband med parlamentsvalet 2005. På frågan om vad som styrde deras val av kandidat svarade många: ...att de röstade på den person som

deras respektive make ansåg vara lämplig.

...att de röstade på en av samma etniska ursprung utan någon som helst aning om hans/hennes politiska åsikter.

...att man röstade på den person vars namn diskuterades mest bland männen i hemmet.

Förutom bristfälliga kunskaper om de mänskliga rättigheterna bland landets befolkning finns andra aspekter som försvårar arbetet för AIHRC. Ett exempel är inställningen till kvinnor. Hakim berättar om kvinnor som i allt större utsträckning begår självmord genom att tända eld på sig själva. Afghanska kvinnor brukar vanligtvis kännetecknas av sin mentala styrka trots allt de tvingas genomlida. Vad är det då som är så hemskt och så outhärdligt att en kvinna tvingas välja döden som en sista utväg? Flera faktorer är av betydelse varav våldet i hemmet och äktenskapsfejder är de viktigaste. Också våld mot kvinnor är ett valigt fenomen. Upprepade episoder av misshandel och känslomässig förnedring kommer förr eller senare att knäcka vilken stark individ som helst. I många fall utnyttjas kvinnan

rättigheterna

som en bytesvara; hon ges i utbyte mot sin familjs skuldavskrivning eller för att lösa en pågående fejd mellan de inblandade.

Korruption

Rättssystemet är långt ifrån välsort. Korruption och nepotism prioriteras före upprätthållande av lag och ordning. Hakim nämner hur kvinnor bemöts av rättssystemet när de flyr undan sina öden. En kvinna vars man hade misshandlat henne så till den grad att armar, ett av benen och hennes ansikte blivit helt sönderslagna, beslutade sig till slut att lämna honom och sina barn. Knappt hade hon hunnit lämna sin by förrän hon träffade på några poliser som genast satte igång sin utfrågning. Hon berättade om våldet hon hade utsatts för i hopp om att dessa skulle visa henne vägen till ett kvinnohärbärge. Istället för att köra henne dit, arresterades hon och utsattes för upprepade sexuella övergrepp i fängelset innan hon lämnades framför härbärgets port dagen efter. Med denna bakgrund försöker AIHRC att utbilda personal, framför allt kvinnliga officerare, som ska hjälpa

utsatta kvinnor att komma till rätta och se till att deras mänskliga rättigheter inte kränks under tiden som den rättsliga processen pågår.

Fångar

En annan målgrupp för kommissionen är fångar och de förhållanden som dessa tvingas leva under i fängelserna. Alla fångar, oavsett brott, kan hamna på samma ställe och ingen som helst hänsyn tas när de ”packas in” i cellerna. Exempelvis kan en kvinna som rymt hemifrån hamna i samma cell som en mördare.

Genom återkommande besök i fängelserna (tyvärr endast de statliga, då man saknar tillträde till de fängelser som bedrivs av exempelvis utländsk militär trupp) och påtryckningar på de ansvariga, verkar man för att se till att även fångarnas mänskliga rättigheter respekteras. Kommissionen har till exempel lyckats driva igenom sitt krav på att separera olika fånggrupper åt och låta dessa åtminstone få medicinsk vård, något som inte är självklart överallt.

Att erkänna att man har problem är första steget mot att lösa det. Organisationer som AIHRC gör en viktig insats genom att föra folkets talan och se till att deras mänskliga rättigheter respekteras oavsett ålder, kön, etnisk tillhörighet och social bakgrund. Utbildning är det viktigaste verktyget i kampen för ett rättvist och demokratiskt samhälle. Utbildning ger självständiga individer som kan motstå fundamentalisternas manipulation, både på det sociala och det ekonomiska planet. Som en klok man en gång valda att uttrycka det: ”Our future depends on what we do in the present” /Ghandi.

Ramia Ebrahimzada är 22 år och gör sin sjätte termin på läkarprogrammet vid Sahlgrenska akademien i Göteborg. Ramia är medlem och aktiv i Göteborgs lokalkommitté.

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/

SOME RIGHTS RESERVED